

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. échenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETŐMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panasz...
valamint a lap sze lemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Írómentelen levelek csak ismert kézektől
fogadhatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospatisor egyszeri beiktatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábos patisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglalt
ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Hetfő, szeptember 12

177. szám.

A vidék veszedelme.

Ez a nyár kifogyhatatlan és rémítő
bőkezűséggel ontja a rémhíreket.

Nem az európai helyzet bajaira gon-
dolk. Azokat elgátítja a diplomácia,
remélhetőleg minden nagyobb veszedelem
nélkül.

A rémhírek, melyekről szölok, köz-
vetlenül érdekelnek mindnyájunkat, mert
élelmünk, gazdagságunk, házaink, falva-
ink és városaink pusztulását, ezek és
ezek, egész vidékeknek majanem gyó-
gyíthatlan nyomorát hirdetik.

Torockzó, Eperjes, Nagy-Károly,
Kurics a ig pusztultak el, már Veszprém
áll lángokban, s itt alig fojtják el a
pusztító elemet, már fölűti rémes fejét
Losonczon, a szabadságharcban ellensé-
ges, barbár kéz által fölpörzött, földült
szerencsétlen városban.

Es hirtelenben ki tudná felsorolni
mindazokat a falvakat és tanyákat, me-
lyekre rászállott a vörös kakas ennek a
tüzes nyárnak a folyamán.

A kár nagyonban, emberéletben,
kiszámíthatlan.

A ha'ottakat hantos sirjuktól föltá-
masztani ki bírni? A könyörületlen szív
jótéményei csak az eleveken segíte-
nek. Az adományok folytak csodálatra-
méltó áldozatkészséggel s megtörtént az
is, hogy a főváros pénzét egy helyről
visszaküldötték, mert ott már minden
veszteség fűdőzve van. Hanem bármilyen
kiapadhatlanok legyenek a jótékony-
ságra, minden kárt pótolni, minden se-
bet behégesíteni, a tűz összes rémlel-
ért kárpótolni mégsem bírnak.

Erre csak az előrelátó emberi gon-
dosság képes.

Amíg az ember ember marad az ő
számítalan gyöngéivel, hiányosságai-
val, addig soha elérni nem fogjuk, hogy a
tűzvész kitorúhessük a rendes katasztró-
fák sorából. Azon sem tudunk segíteni,

hogy száraz, meleg nyárban nagyobb és
sűrűbb legyen a pusztulás, mint olyankor,
mikor időről-időre jótékony eső nedve-
it meg a földet, épületeket és táplálja a
víz adó forrásokat.

Hanem mindezeket a veszedelmeket
csökkenteni, pusztításuk határait korlá-
tozni hatalmunkban áll és kötelességünk
erre megtenni mindazt ami emberileg le-
hető.

Sokszor mosolyognak azon a makacs
kitartáson, a melylyel P. Szathmáry Ká-
roly a kisdedovás ügyében fáradszhatlanul
buzgólkodik. Korára való tekintetből bá-
muatos kitarással bejárja az országot,
beszél, kapacitál, ir, áldoz, dolgozik —
mindig és mindig azért, hogy a kisded-
ovók száma szaporodjék. S ha valahol
támad egy ilyen közhasznú intézet, ak-
kor boldog és megelégedett. Sokszor
mosolyognak ezen a buzgóságon — ha-
nem a mikor olvassuk, hogy a fölügye-
let nélkül ottho hagyott gyermekek föl-
gyujtanak hol egy tanyát, hol egy falut
hol egy várost és izzé porrá ég az, ak-
kor a legjókdevlőbb mosolygó ajkán is
elhal a mosoly és önkénytelenül eszébe
jut:

— Haj, ha szülei, mikor munkába
mentek, kisdedovába adhatták volna azt
a szerencsétlen gyermeket!
Mert akár mosolyognak, akár nem, a
sok tűzveszedelem egyik igen hathatós
orvosságát a kisdedovában találjuk. Tes-
sék utánna nézni, ott sokkal kevesebb a
tűz, a hol a gyermekek rendes fölügye-
let alatt állanak.

A másik orvoszer a tűzoltás ügyé-
nek értelmes és buzgó fölkarolása.
A veszedelem — akárhányszor ol-
vashatjuk — rendszeren azért ült olyan
szörnyű mérveket, mert a lakosságnak
fogalma sincs arról, miképen kezdjen
hozzá a csatához a rémítő ellenséggel
szemben. Nincs se vödör, se létra, se
vizipuska — vagy ha van, hát régen

összeromlott, — meg hiányzik az ember
is, a ki megtudná fogni a dolgot a helyes
módon.

József főherczeg a tűzoltás ügyének
főnséges és lelkes bajnoka, nem egyszer
sörge-öleg ajánotta a falusi és pusztai
tűzoltóság szervezését. Ennyi veszedelem,
ennyi nyomor láttára — mint a menyit-
czen a nyáron zúdított a nyakunkba a
a tűz, valóban ideje volna megfogadni
a főherczeg szavait és követni példáját.

A földbírtokos, a szögabiró vehetné
kezebe az ügyet, hogy egy csapat em-
ber begyakoroltassék a tűzoltásnak leg-
szükségesebb elemeibe, hogy ellátassék
a szükséges szerszámokkal, hogy besze-
reztessenek vedrek, fecskendők, létrák
és egyebek, a mi nélkül tüzet oltani
nem lehet.

Uniformis nem okvetlenül szükséges,
mert nem uniformissal és trombitaszóval
oltják el a tüzet.

Ha azután megszék minden város-
nak, minden falunak, minden tanyai vi-
déknek a maga jól begyakorlott és jól
felszerelt tűzoltósága, akkor már nem
kell ugy félni a tüztől, mert a veszély-
ben forgó emberek fogják tudni és mód-
jukban is fog állani, hogy miképen vé-
delmezzék magukat a pusztulás ellen.

Azért a gyújtó szikra ellen állítsunk
kisdedovákat, a lobogó láng ellen szer-
vezünk tűzoltóságot.

S z o k o l a y K o r n é l.

Külföld.

A bolgár ügyek vajudása megint
oda jutott, a hol volt a kudarcot valott
Ernoth-féle kiküldetés tervének felmerülése
előtt. Kétféle verzió kering ugyan ama vá-
lasz fölül, melyet Bismarck a porta isme-
retes felszólítására adott, de akár az a hír kö-
zelítse meg a valót, hogy Bismarck herczeg
készen nyilatkozott az orosz javaslat támo-
gatni, ha azt Törökország magáévé teszi,
akár pedig a londoni jelentés legyen hitele-

lesebb, mely szerint a német kanczellár a
portának közbelépésre vonatkozó kérését ha-
tározottan visszautasította volna, mindenkép
Törökországra háramlik az újabb kezdemé-
nyezés, az — a P. C. tegnapi jelentése szerint
— teljes erejéből idegenkedik. Azonban az
orosz sajtó — első sorban a Novoje Vremja
— tiltakozik az ellen, hogy a porta résztre-
gven Bulgária ellen irányuló bármely katonai
akcióban és képzelhetetlennek tartja, hogy
az orosz javaslatok ilyesmit tartalmazhat-
nak. Másrészt pedig ép orosz részről hangoz-
tatják ama fenyegetést a porta ellenében,
hogy ha erősebb fellépésre el nem hatá-
rozza magát, akkor a berlini szerződés sem-
mink fog tekintetni és hánytorgatják mind-
ama lehető és lehetetlen veszélyeket, mely-
lyel ez a török birodalom integrálására nézve
járna. Ily viszonyok között a bolgár krízis
még jobban el fog posványosodni.

A bolgár nemzet ezalatt nyugodtan ké-
szül a választásokra, a melyeknek megtör-
tente előtt Koburg Ferdinand herczeg —
mint azt egy mai Szófiából keltezett távirat
jelenti — valószínűleg Bulgária több városát
megfogja látogatni. Ugyane forrás szerint
Radaszlavov megérkezését Várnából néhány
nap múlva várják.

A csütörtöki véres összeütközés rendő-
rök s a nép közt Irland egyik városában szo-
moru bizonyítéká az ir nép kétségbeesett han-
gulatának. Az összeütközésre az adott okot,
hogy a bíróság egy ir képviselőt elakart fo-
gatni, ez ellen népgyűlés fejezte ki tiltako-
zását s a gyűlésen olyan szenvedélyos jble-
netek játszódtak le, hogy a rendőrség lö-
fegyverét volt kénytelen használni. A vé-
rontás azonban aligha fogja a kétségbeesés-
sel küzdő népet megfélemlíteni. Sőt ellen-
kezőleg igen valószínű, hogy a csütörtököt
még igen sok hasonló összeütközés fogja kö-
vetni.

A francia próbamozgósítás. Ferron
francia hadügyminiszter egy lakomán teg-
nap beszédet tartott, melyben teljes lelkesé-
désel méltatta a próbamozgósítás eredmé-
nyeit s kiemelte, hogy a parlament és a nem-
zet most szerzett tapasztalásokból azon szí-
lárd bizalmat fogja meríteni, hogy Francia-
ország ismét harcra készen áll s semiféle
esetőségtől nem kell visszariadnia. A fran-
ciák tehát nem tartják kidobott pénznek
ama tíz milliót, melyet a mozgósítási kísér-
letre költöttek, mert olyan tapasztalatokat

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A p a p l a k b a n.

— Regény. —
Irta WILD E.
fordította Laky Imre.
(Folytatás.) (18)
(Folyt. köv.)
A báró megragadta kezeit.
— Szóljon, feleljen ön igazán kérdésemre.
Szemei az Elzába mélyedtek.
S ezek, a máskor nyugodt, hideg szemek
most sárgasárga fényben ragyogtak.
Beszéltek e szemek szónál sokkal ekeseb-
ben, s a mit mondtak, Elza megértette.
Ott volt azokban minden boldogsága ki-
fejezve.
Reszketve engedte oda remegő kezét, s
akaratlanul susogta: Igen, ön elől menekülök?
— Hát gondolt rám? busult halálomon?
— Azt hittem, nem fogom tudni, —
susogá, mintha álmában beszélne.
Lassan magához huzta Lajos báró.
— Elza, — szólit majdnem suttogva, —
s ha azt kérdem: Szeretsz-e?
— Szeretlek.
Píruló gyöngédséggel fonta át a hozzá
hajló drága fejet karjaival.
Az karjaiba szoritotta s elérékenyülve
tartotta sokáig.
Ajkaik megtalálták a leánya bitoros
száját s rálehalte az első csókot.
Az elvek, a habozás eltűntek, egy ró-
zsás lányajak caókolta el őket.
Karjaiba tartotta a gyöngéd, kecses ter-
metet, érezte szive mint ver szive felett, s
egy kimondhatlan boldog érzés járta át egész
lényét. S e pillanatban arra gondolt, mily
más érzés volt az, mikor Fanny grófnét tar-
totta karjaiban.
— Elza, édes mindenem, kedves meny-
asszonyom, — sugta a lányka füleibe.

— Lajos, édes barátom, én alig hiszem
boldogságomat; — tördelés, s szorosabban si-
mult a szeretett férj karjaiba.
— Fogod-e szeretni kis Elzádat mind?
Nem fogsz-e a szép grófné után vágyakozni?
— Balga kis madaram, felelt szemre-
hányólag a férfi.
— Azt már igazán nem tudnám tudni.
— Csak téged szeretlek, téged akarok
boldogítani.
— Lajos, ha bizonyosan szeretsz — ugy-
gy, nem szégyenled majd a világ előtt is be-
vallani?
— Kétkedsz-e benne?
S a kis kétkező szájakat forró csók-
kal zárta le kedvese.
Gyöngé borzongás futott át a bárón.
A folyam nedves levegője okozta, vagy
a jövő gondolata?
Jó hogy Elza mellére hajtotta fejcs-
kéjét, s nem láthatta a báró arcát. Azon
épen nem a boldogság kifejezése futott át
egy pillanatra. A férfias szép ajkak egy ér-
zelettel, egy gondolattól megremegtek, s sza-
va is sokkal hidegebben hangzott mikor újra
megszólt:
— Menjünk haza, kedvesem, hűvös ne-
ked ez idő!
Nyugodtan engedelmességet Elza; ke-
zeit karjaiba fonta kedvesének, úgy haladtak
tovább.
A mint a kastély közlébe értek, meg-
lassított lépteiket.
— Holnap irok Pál atyának, s mindent
elbeszélék neki. Míg ő nem válaszol, őrizzük
meg titkunkat.
Elzabólintott.
— A mint akarod, — szólit egyszerűen.
A mit te akarsz, én is.
Mily édesen csengett hangja, s mily
szeretetteljesen csillogtak szeme, mikor ez
egyszerű szavakat kiejtette.
S ezt a drá a teremést ne szeresse ő?
Egy holt nevet többré becsüjön, mint
a kedves, imádató lény odaadó, hű szívét?

Megállott, s elragadtatásban oly erő-
sen szoritotta szívéhez, hogy Elza halkán
felsikoltott.
— Fájdalmat okoztam, édes kis Elzám,
— bocsás meg, — susogá gyöngéden.
Léptek hangzottak a közelből.
Önkénytelenül huzta ki karjait a báró
az Elzából.
Ó, a világ, ez a különös világ!
TIZENÖTÖDIK FEJEZET.
A mint a báró egyedül maradt szobájá-
ban, határozott.
Először életében tett elvei ellen s csak
először mondhatta csak: — másképp nem
tehettek.
Szerette Elzát, szerelmében boldog volt
és mégis — valami volt közöttük.
Mi lesz a jövő?
Ezer meg ezer terv és gondolat ciká-
zott át agyán.
Csak egy volt előtte bizonyos, az, hogy
Elza neje fész. Menyasszonyának szólította őt,
s szavát megkelt tartani.
Még egy rövid idő, s az egész világ
előtt neki adja nevét.
Ez kötelessége volt, s a történetek után
ezt akkor is megtette volna, ha nem sze-
retné is oly nagyon kedvesét.
Az élm lassanként elnyomta szemeit.
— — — — —
Egy másik szempár is álmatlanul te-
kintett az égre. E szemekből boldogság su-
gárzott előbb, s most oly gondterhes felhők
ülnek bennök.
A csendes éjszakában Elza is határo-
zott. Titkos borzongással gondolt saját bűnös
származására.
Az első pillanatokban egészen elfeledte,
hogy ezzel foglalkozzék. Csak a magányban,
a csendben kezdett erről gondolkodni.
Valyon tade arról valamit a báró?
Tudja-e a titkot, mely születését takarja
vagy nem?
Ha nem tudja, neki keli-e megmondani?
Nem, nem; inkább meghalt.

De hátha mégis, ha mindezek daczára
azt mondaná:
— Légy enyém. Mit törődöm én szár-
mazásoddal? — Szeretlek és neked adom
nevemet.
Ó, mily boldogság, mily gyönyör lenne
ha kedvese szerelme mind attól eltekintene!
Ó, így még százszor jobban szeretné,
ezerszer boldogabbá igyekezne tenni őt.
De hát lesz-e ehez elég erős szerelme La-
josnak.
— Istenem, istenem! Ha ugy lenne! —
sohajtott forró könnyek között. — Szeretni
akarom őt, mint még senkit sem szerettem,
csak érte akarok élni, hogy boldog legyek
boldogságában!
Meghallgatja-e imáját az ég?
— — — — —
Másnap reggel a reggelinél találkoztak.
Elza zavarba jött, elhalványodott, s a
báró is csak kénszerítette magát a vi-
damságra.
A közeli városkából néhány vendég jött,
s a bárónak alig volt anyi ideje, hogy me-
legen megszorítsa Elza kezeit s halkán oda
sugjon:
— Ma estére irok Pál atyának.
Perger báró nem is nagyon vette zokon
a vendégek jövetelét. Egy napot ayert még,
s ez elég volt arra, hogy rossz gondolatai el-
tűnjének végkép. — Hisz Elza oly szép volt
oly bájos!
A nap gyorsan előrehaladt, s félhomály
lyal ment át az éjbe.
Elza álmodozva, elmerülve ült egy ab-
lak mélyedésbe, alig hallva a hangokat, me-
lyek a társalgásból hozzá batottak.
A szobában asztal körül ülve beszélget-
tek az urak.
A háziasszony lámpát akart gyujtani,
de kérték, hagyná őket félhomályban cseveg-
ni tovább.
Senki sem sejtette Elza jelenlétét, mert
az urak a vendégek távozta után jöttek e
terembe.

szerezték e mozgósítási intézkedések gyakorlati kivitele körül, melyek bő kárpótlást nyújtanak a rájuk fordított költséggért.

Nyílt felhívás

a hazai kaszinók, olvasókörök t. Elnökségeihez.

Általános a panasz a magyar szépirodalmi és tudományos könyvek csekély kelendősége felett és ez a panasz első sorban sújtja a hazai kaszinókat, olvasóköröket és más művelődési célból alakult társaság-leteket, melyek hivatásukhoz képest a magyar nemzeti érdekeknek és így első sorban a magyar nemzeti irodalomnak ápolói és terjesztői lehetnének. Jól tudjuk ugyan, hogy nem egy magyar kaszinó pénzügyi állapotához mért áldozatkészséggel szavaz meg éventéknél néha tetemes összegeket magyar könyvek vásárlására. De tény, hogy mintegy két ezer társas egylet közül hazánkban alig öt-százvan van könyvtára és tény, hogy ekönyvtárak között is igen sok egyszerűen kiseljeztezt ajándék-művekből avagy ügyes üzérkedők által tarjlesztett szenzációs férczregényekből és hitvány fordításokból áll, oly könyvtárak táhat, mely nemcsak nem felel meg hivatásának, de gyakran a közizlést, sőt a közérköcsiséget is megméltelyezni képes.

A magyar Irodók és Művészek Társasága tárgyalás alá vevéa ezt a komoly kérdést, az alulról bizottság által jelen nyílt felhívást intéz a hazai kaszinók és olvasókörök t. elnökségeihez, hogy figyelemmel a könyvtárak alapításának és kezelésének nagy fontosságára emlékeztesse őket a hazai kaszinók nagy alapítójának, Széchenyinek özélatára, ki nem mint a magyar kaszinók jelentékeny részéről ma is elmondhatjuk „politizáló mokraköröket vagy éppen kártyabarlangokat“ akart teremteni ez intézménnyel, de a ki tudta, hogy jól vezetve és első sorban a közművelődés érdekeit szem előtt tartó társaság-letek nemzeti létünknek erős oszlopaivá lehetnek. A művelt nyugot-európai nemzeteknél: az amerikai Egyesült Államok nagy köztársaságában a hatalom alapját a művelt társadalom képezi és e műveltséget a jól szervezett és mindenütt feltalálható társas-körök és a nyilvános közkönyvtárak fejlesztik leginkább öntudatosan és hathatós erővel egészítve ki azt a népnevelő hatást, melyet nálunk még csak az iskola, az éretlen gyermekek érdekeknek szolgáló és a fejlődésre képes és munkabíró ifjak nagy zömét már cserben hagyó iskola végez.

Nincs rendkívüli eszközökre, nincs rendkívül anyagi erőre szükség, hogy minden egyes kaszinó minél inkább megfeleljen ne-mes feladatának és hogy a magyar társas-körök zöme a magyar művelt társadalom egyik központja és a közművelődés ügyének terjesztője legyen. Csak akarat szükséges,

Elődvé a nehéz, vastag ablakfüggönyök-től ült ott Elza, mialatt az öreg Waldeck nai és Perger báróval élénk társalgást folytatott Bosznia occupatíójáról.

Végre megunták e tárgyat, — s pár percze csend állott be a terembe.

— Báró ur! — törte meg a csendet a házi ur, — hogy tetszik önnek új orvosunk?

— Nekem tetszik, — felelt a báró. — Lényében van ugyan valami különös, mely nem illik komoly hivatásához, de társaságban igen kedves ember.

— Hát még ha nejt ismerné, kiáltott fel nagy lelkesedéssel a fiatal Waldeck. — Az a nagyszerű teremtés.

— S még hozzá született grófné, — tette hozzá gyonyosan a házi ur.

— Ugy, tehát mesalianc? — szólt a báró.

— Igen. Egész családjával szakított már, mert azok nem túrték, hogy polgári nevet viseljen.

— De nem sokat tördött a famillával, s neje lett a doktorok, — szólt a fiatal Waldeck őrmannel.

A báró felvonta vállait.

— Nem hiszi ön, — kérdé különös élné-késsel, — hogy megbánta már lépését az a hölgy?

— Oh, ön talán lehetetlennek tartja a nemes és polgári vérkikántó őszekötését? — Kérem, ne magyarázzon félre. Egy derék, jellemes polgár becslésemet ép úgy kiérdemeli, mint egy fejedelem, ki mint a képe a született nemes férfúnak. A becsülés-ről van szó, férfi és férfi közt nem ismerék különbséget. A törvény, a természet minden kinek kiszabja helyét, ezt a helyet pedig mindenki tartozik becsülettal betölteni. Akár fejedelem, akár polgár, akár paraszt, tartozik névének, melyet hord. Ep fázért hiszi-e ön valóban, hogy az a bizonyos grófné polgári férje oldalán folyton boldog lesz? Nem hiszi-e hogy eljön az idő, mikor atyja nemesi házába

csak egy pár izléssel és műveltséggel bír- egyen buzgalma. A Gaborie-u, Ponson du Terrail, Gondrecourt, Montepia Xavér, Bois-gobey, Born féle s más becsülküli gyárre-gények helyett, mely kaszinóink könyvtárá-ban százával találhatók, ugyan annyi pénz-el kitűnő magyar szépirodalmi műveket és nagyszerű külföldi irodók magyar fordításait lehetne beszerezni. A könyvkiadóktól és ma-gánosoktól koldult rendszeren értéktelen mű-vek helyét csekélyebb száma, de becsesebb könyvek méltán pótolhatnák. Egy egy eneg-dodai mű szótár, térkép, a Magyarország történelmére, föld rajzára vonatkozó fűmüvek, a helyi monographiák, az öművelődés ez első s általános segéd eszközei, szintén nem kerülnek sokba és az egész tudományos mű-vek megszerzése különben tartozik a ka-zsinóknak feladatai közé. Es mily csudás ka-tása lenne egy kis gondosan megválogatott könyvtárnak, habár egyelőre csak egy-két száz darabból állana is, mint a mostan leg-nagyobb részt selejtes, sőt erkölcsrontó tar-talmu könyvjelteményeknek! Es mily ha-tása lenne később, ha a könyvtár megerősöd-ve valóban komoly férfúnak is segítségül szolgálhatna!

Lehetetlen, sőt az egyes helyi viszo-nyok ismerete nélkül igaztalan is ívolna, ha mi innen a központból általános jellegű taná- osokat akarnánk adni a vidék könyvtárainak kezelésére és gyarapítására nézve. Nem is akarjuk, mi csak arra kérjük őket, hogy ne hanyagolják el a közkönyvtárt, mint ed-dig hazánkban legtöbb helyen történt; igye-k-zzenek évről évre minél nagyobb összeget fordítani annak özéjaira s mindennek felett mi-velt tagtársaiknak véleményét meghallgatva ne bízzák a megrendeléseket többé kevésbé a véletlenre; különösen vegyék bírálat alá a regény fordításokat, melyek két évtized óta irodalmunkban valóságos szemétdobtot ké-peznek, a melyben az igaz gyöngyöt csak szakértő fedezheti fel. Ne feledjük önök, hogy a társas-körök könyvtárainak nemzeti missiója van, a legtöbb ifju innen nyeri a lelkesedést vagy a mérget és a legtöbb nő, a jövő nemzedék nevelői, a kaszinók regényeinek hatása szerint alkotja meg a társasélet hangulatát, ne feledjük hogy a jövő nemzedék, mely a könyvek nagy hatásáról már tisztá fogalommal fog bírni, Önöket teszi felelőssé vidékük műveltségének más állapotáért és az önök — működését fogják meg béli y e g e z n i, — ha kaszinójukban ma esetleg kártyázás a fő do-log és a kaszinói könyvtár értéktelen, vagy éppen selejtes művekből áll.

Elérkezett az idő, s nemzeti létünk jelen műveltségi foka megköveteli már tőlünk hogy a magyar társas körök szellemi nívouja a közönségesnél és megszokottnál magasabba emeltessék. Elérkezett az az idő, hogy Önök a vidéki társadalmi élet hivatászerű vezetői a közművelődést minél szélesebb körben ter-

fig viszszakivánozni? — Es nem lehet-e neki ezt megbocsátani? Más elveket elottak belé, más életszabályokat tanul ismerni, s mikor a szerelem hidegülni kezd, nem érzi magát jól az idegen körben. Mindinkább látja a különbségeket, mely a régi, s új köre közt léteznek, szívében felébred a vágy, a mult után s keserű lesz az élete. Nagyon nagyon erősnek kell lenni szerelmének, hogy az be ne kötkezzék. s ha még úgy szereti is férjét, egész élete nem lesz más, mint el-lenmondás.

A sötét függöny megrázkódott az ab-lakon. — Nem vette észre senki sem.

A fiatal Waldeck özövalta élénken e né-zeteket.

— Ha igazán szereti férjét, soha sem gondol többé a multra.

A báró meguyította elalud szivarját.

— Ez úgy van, de szerelmének nagyon erősnek és igaznak kell lenni.

Különös kérdést kozasztatt meg ek- kor az ifju Waldeck.

— Ön tehát sohasem jegyezne el polgá-ri leányt, báró ur vagy ön esetleg kivételt képez?

A báró habozott a felelettel. Átlátta, hogy nagyon messze ment ezal a vitával.

Hogy mondhatja most azt:

— Az én elveim bír megdönthetelének, de nekem máskép kell tennem mégis.

— Ön habozik báró ur!?

A báró kitérőleg felelt.

— Habozni? — Nem. A férfi különben erősebb — sokkal könnyeben elviselhet ily áldozatot, — a mi tulajdonképen az ő részéről nem is nevezhető áldozatnak. O ő nevet sem állást nem változtat, legfejlebb né zeteit áldozza fel.

A függöny ujra mezmozdult az ablak-nál. Egy sötét árny távozott némán. könnye den a teremből.

(Folyt köv.)

jesztieni igyekezzenek. Rendezzenek előad- sokat, melyekből a magasabb műveltséggel még nem bírő ifjak és nők az emberiséget mozgató nagy eszméket és mindenek felett a magyar haza jelen állapotát megismerni és szeretni tanulják; gondoskodjanak arról, ha kell, népkönyvtárak felállítását által, hogy a tanuló ifjuság és a közép is kedvelje meg az olvasást és alkossanak körükben pezsgő- életet, mely elvonja a jobb sorsra méltó erők-et a kártya és bor esábjaitól s munkára buzdítsa az ifjakat, kik már már érteni kez-dik, hogy a nemzetért és szépért élni a leg-főbb boldogság. Es mindenek felett rendez- zenek be kis, de valóban becsas magyar nem-zeti könyvtárt és gondo-kodjanak annak öa- tudatos fejlesztéséről, hogy legyen egy mag- melyből a társaskör ohajtott reformja ki-indul.

Ezen csekély, de bizonytal nem áldás- talan feladat az, mely Önökre vár, hogy a társaskörök könyvtárainak reformja által fo-kozatonként városuk és vidékük társasélet- ujjalakítását is megkísértsék.

Magyar irodók és könyvkiadók a mi bi- zottságunk tagjai. A mi féljajdulásuk talán tulzott és nagyon öözö. De nem habozunk azt nyílváosságra hozni. Úgyünk egyuttal a nemzet és tudjuk, hogy Önök is hasonlóan gondolkoznak; körük tagjainak legjelésebbjei átérzik teljesen hogy: — nyelvében él a nemzet.

Lgyenek azért, ismételve kérjük, gyá- moitóink a magyar irodalom felvirágoztatása érdekében általunk megindított mozgalomban az által is, hogy jelen körlevélünket gyüle- sükön tagjait tudomására hozzák, vita alá bocsássák, s az eredményt velünk (az Irodók és művészek Társaságának helyiségében, Bu-dapest, Nemzeti bérház körháza) közölve, ve- lünk ez ügyben továbbra is érintkezésben maradjanak.

Maradtunk hazafias tisztelettel

Budapest-n 1887. augusztus hó.

A könyvvásárlást előmozdító bizottság

és annak nevében.

György Aladár Jókai Mór

elnök. titzt. elnök

Dolinay Gyula

titkár.

Napi hírek.

— Hajdumegye közgyűlése. Hajduvár-megye törvényhatósági bizottsága 1887 ik évi szept. 26-án folytatva tartandó özi rendes köz-gyűlésének később közlendő tárgyainak egyi-két képezi: a vármegyei tiszti, kezelő és szolga-személyzet valamint azok özvegyei és árva nyuzdíj intézete javára a boljigyminizat-er ur 1887. évi 40570 számu határozatával jóváhagyott 1% pótdának a vármegyebeli köz-észekre; ²/₃-ad rész % pótdának pedig a rt. városokra 1888 ik évre kivétele. Hajdu-vármegye állandó választmánya Gr. Degen-feld József, elnök. Fekete Sándor, főjegyző.

— Városi költségvetése. A város 1888 évi költségvetése már a tanács ülésen is ke- resztül ment s mátol számított 15 napig a főzárnevelői hivatalban megtekinthet; ugyan- ott arra vonatkozólag az észrevételek és fel- szöveklások megtekinthetők a költségvetést tárgyaló közgyűlést megelőző 5 nappal.

— Tisza Kálmán kormányelnök fia, Kálmán az önkéntesi évet Nagyvárdon tölti s a jövő hó elsején vonul be, eleget teendő katoná kötelezettségének.

— A nagyváradi-belényes-vaskóhi vonalrészön — az összes munkálatok már majdnem teljesen készen vannak. Ugy szin-tén a szombatság-dobresti vonalon is, úgy hogy az egész vállalat szeptember hó végére okvetlenül be lesz fejezve.

— A hajdu-dorogi papválasztás ügyé-ben melynél annyi visszaélés történt s mely ép e miatt óriási port vert fel, újabb stádium-ot jelent a B. H. A Jakovics János elnök- lete alatt kiküldött bizottság — mint a B. H.-nak Ungarról írják — a vizsgálatot a leg-nagyobb erélyvel és szigorral végrehajtotta. A vizsgálati jegyzőkönyveket e napokban fölterjesztették az egyházmegeyi kormány- hoz, mely azt kiadta egy szűkebb körű bi- zottságnak. Ez azt légalgyalván, a nagy szá-mban megjelent gyűléseketnek (ott voltak a káptalan, főesperesi szentszéki ülnöök és a papok) a következő javaslatokat tette: a) Danilovics János kanonok, h-dorogi vikárius Dorogról okvetlenül elítávolíttassék. (Elfogad- tatótt.) b) Végheő Miklós választását a bi- zottság semmisenk és törvénytelenek kéri ki- mondatni. A plenum a javaslatokat elfogadta. A parohia új betöltésére a püspök fog kar- didiálin három jelöltet. c) A vizsgálati és egyéb költségeket azok a kortesok fizetik, a kik az esküt megtagadták.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon ro- konok, barátok, jó ösmerőök és általában a részt vő közönség, kik a boldogult O k r ő s János temetésén megjelenésükkel fájdalma- kat enyhítették, fogadják ez uton is mély kö- szönetünket. A gyászoló család.

— A nagyváradi utcai botránny. Lőw Szilárd volt honvédhagy ügyét, aki mult évi szept. hó 8-án Fűrődök István honvédör- nagyot a város legélelnebb pontján orvul megátámdta. — Paiss Andor dr. előadá- mellett ma tárgyalta a kir. Curia I. büntényi osztálya. Mint annak idején közöltük, az I-ső fokú ítélet Lőw Szilárdot a btk. 261. § ába útközbe becsületsértés vétsége miatt 100 ft pénzbüntetésre, behajthatlanág esetén 10 napi fogháza ítélte. A kir. tábla ezen ítéletet 400 firt pénzbüntetésre — esetleg 80 napi fogháza emelte fel, a mit a Curia helyben hagyott.

— A debreczeni országos vásár. A Dienesnapj országos vásár a következő ren- den fog megtartatni: Október 3-án hétfőn, 4-én kedden, 5-én szerdán, 6-én gyapju, méz- dió stb., továbbá toll, iparczikkek, gabona- eműmek és mindenféle terményvászár. Október 6-án csütörtökön, és 7-én pénteken juhászár. Október 8-án szombaton és 9-én vasárnap sertésvásár. Október 10-én hétfőn és 11-én kedden ló baromvásár. — Megengedtetik, hogy habár a bőr, gyapju, méz, dió stb., továbbá toll iparczikkek, gabonaeműmek és egyéb terményekre nézve az elővásári hét- nek, hétfő, kedd, és szerda napjai vannak vásári napokul kijelölve, az említett czikkek és termények a vásár egész folyama alatt árultathatnak. Debreczen 1886. szeptember 26-án.

— Milyen idő lesz a héten? A hétra lassu hőkisésebbedés mellett gyakori esőköel, eleinte itt-ott zivatarral is vátozó, szélesebb időt várhatni, mely a hét közép táján csak rövid időre lesz esendesebb, s árazabb és ki- sé melegebb.

— Vedres Gyula jutalom játékaról írja Pesti Hirlap: Vedres Gyulának jutalom- játékaról „Severo Torelli“ Doppel híres törté- nelmi műve adatott Cs ky Gergely költő fordításával. Telt ház volt, korszorú és bokré- ta s m hiányzott a taps mellé. Vedres „Bar- nobó Spino á“, Lásziné „Piát“ hatással já- ták. Zila h y Gyula játszta „Severo Tore- lit“ nagyon szépen s úgy is nézett ki, szin- padra lépékor lelkes tapsos és szűk bokré- tával fogadták. Ösztöztak vele az est sikere-iben: Lásziné, a ki Severó anyját mély ér- zessel játszta és B é k é s y Rózsa mint „Portia“

— A hatvan utca-baromvásártéri köz- uti vasut részvénytársaság megalakulása. A tegnapi napon újolag szaporodott a városunk- ban lévő részvénytársulatok száma és pedig egy- szükséges és életre való társulattal. A n. hat- van utca-baromvásártéri közuti vasut képitése és forgalomban tartására tervezett részvény- társaság ugyanis tegnap d. e. a városháza nagytermében tartott közgyűlén megalakult s a működés megkezdése tekintetében a szűk- séges közgyűlési intézkedések megtörténtek. A közgyűlés felhívására tudó-ításunk követke- ző: A részvényeseknek a törvény által megki- vánt száma constalulva lévén, az alapítók élén álló Lengyel Imre kir. törvénytörő bíró a gyűlést megnyitotta s mindenekelőtt jelen- tést tett — írásban is bemutatva — a köz- gyűlésnek arról, mi a vasut ügyben eddig történt s felhívta a közgyűlést a jelen gyű- lés elnökének és jegyzőjének megválasztá- sára. — Miatán elnöké a g y a n ő, jegyzővé pedig K o v á c s József ügyvéd meg- választattak — elnöki felhívásra Márk Endre ügyvéd, mint az alapítók pénzraktók iga- zolta okmán, okkal, hogy az 500 db. rész- vény aláírva van és hogy a törvény által kivánt 5000 forint jóval nagyobb-összeg van már befizetve s el is helyezve mint betét hely- beli pénztintézeteknél. Következett ekkor az alapszabályok megállapítása, mely az alapítók által tervezett, pontról pontra felolvasott szö- vegzéssel fogadtatott el. E szerint 6 igaz- gatói állás lett rendszeresítve. Majd az elnök- lő Lengyel Imre előterjeszti, hogy az alapítók a törvény által részreke biztosított jogok közül az aláírási ivben maguكانk fenutartott azo- egyddijogot is, mely szerint az igazgatóságot az első három évre ök nevezhetik ki — nem kívánják egészen igénybe venni, hanem ma- gok közül e-ak négy tagot neveznek, két- tagnak megválasztását pedig a jelen közgyű- lések engedik át, a mit a közgyűlés élénk tetszés nyílvánítással vett tudomásul. Epen ily t szíszel fogadta aztán a közgyűlés el- nöknek azon további kijelentését is, hogy az alapítók maguk közül az igaz- gatóságba Komlósi Arthur Hart- stein Lipót, Márk Endre és K o v á c s József urakat neveztek ki. — Etután a két igazgatósági tag s a felügyelő megválasztása történt titkos szavazással, — a mit azonban megelőzött az, hogy Balla Mihály ur nevét a közgyűlés általánosan hangoztatván mint igazgatót, e- maga is, de még inkább Márk Endre ur elő- adá, hogy Balla Mihály urnak, mint e közuti vasut ügy kezdeményezőjének s kinek a rész- vénytársaság özszehozásában is igazsá- orozóslán része van — tevékenysége még a jövőre is kö-zvetlenebb módon fog igénybe vétetni, mint az igazgatóságban is kifejthetné s tekintettel arra is, hogy ő társulattal szerződéses viszonyba kíván lépni ne őt válasszék meg az igazgatóságba. Ily kijelentés után történt meg aztán a szavazás mely szerint megválasztva lett Szikszay Józ- sef és Lukács Dezso igazgatóvá, a felügyelő bizottság rendes és póttagjaivá pedig Szücs Kálmán, Szepessy Gusztáv, Dr. Pápay Imre, s Raics Lajos urak. Végül megadattat a fel- mentvény az alapítóknak; — Lengyel Imre elnök urnak pedig, — ki mint törvsz. bíró

az igazgatóságnak n- lössy Arthur ur indit- működéséért, érdeklő- szavazatot. Most m- kenyiségétől függ, mikor kezdődjék meg f o r g a l o m n a k közgyűlésen jelen v- vényesek: Lengyel Lichtschein Sámuel, Miksa, Raics Lajos, Páló, Szegedi István Kovács Gyula, B- Ferencz, Nagy Ferencz, Nagy Ferencz, Endre, Alibán Mihály ka Sámuel, Toth Bé- stein Lipot, Stark M- Kálmán, Pusztay Sám- hért, — U g y v á r y l ó s s y Arthur U Szepessy Antal a D- tár ré-zéről, Szalay- Balkányi Miklós, Bal- bor, Fülöp Jakob, Cs- he yi Mór és Dr. Pá- y

— Tánccmuzia- ban. A heretvagy- ujjal- let a szolgáltatí erme- szerelvényei gyarapít- vényei gyarapítására- ben e hó 18-án zárt.

— Tömegegy m- bünygi krónikája e- zziós esemény az, me- hét folyamán izgalom- mélyt mérgezett me- mindannyian csak- közzöhetik életben s- büntény okai most s- ez ügyben erőlyes v- eset következő: Far- vendéglőnél egy Sz- leány szolgál már ré- hó 3-án merget keve- ládot megmérgezni a- öntötte és akik e két- Lajos, ennek leánya- czerjé- Csendes Ignác- egy árva gyermek, E- a reggeli kává elkölté- varodottan kezdtek be- láthatatlan hatalomt- nélkül beszéltek, are- szóval elmezavarodás- előhí-ott orvos dr. S- tündeit állapította m- szerek dacára csak- eszméletüket. Felünt- cselelt színten elme- bárha az illető ese- é- felfedezni nem bírt. mindjárt Székely Jul- kinek Farkas Lajos- gálatot. Ez, avagy n- káüöben erkölosileg- ideánynt a büntény- kiányozni. Mint hir- lálták azon merges a- házánépét megmérgez- hogy ez nem első ki- jo családtagjai köz- ezeltött ugyan ilyen- tek meg, de a dolog- Ugy a vendéglős, a- tul vannak a veszelő- a járásbírósig vizsg-

— A helybeli- ban a tanuló száma- mint a mult é. ben. ba 32, a II dikba 28- 24, összesen 102 növ- — A nagyvár- a hegybíró hivatalos- eddigi inficiálva van- Eddől teljesen elpus- által kiirtatott 74 és- szöllőveszővő beült- hold. A nagyváradi- ezeltött konstátálto- leulte s így nem n- az alig 3000 holdny- pusztul el.

— Tanári sz- János nyugalomba v- sedett exagatikai tan- Dics ö fi József tá- toglalóját, a főiskol- kar, a deb. ev. ref. és a tanuló ifjuság- Sámuel egyh. ker. f- ez idei igazgatósá- főt. Révész Bálint- miatt skadályozva v- megjelenésben. A ki- nárt fölkérvén szék- bevett szokás szeri- felolvasta terjedle- zott értekezésének e- őt negyed órát vett- tudományok fiatal ta- gyalumok kritikáját- értekezése tárgyál, u- vonul keresztül, hogy- történelmi alapon való- lehetséges s csak is- e- komoly tudomány- Strausz féle mythiku- szerű felfogással. A- gatott és megjeljen- T ó t h S á m u e l i- gattata be, az exe- tanárát, ki a mult s- élt tudós Varjas Ján- tauszéken, mely már

utcai botrány. Nagy ügyét, aki múlt év István honvédor-
kebb pontján orvul
Andor dr. előadása
kir. Curia I. büntető
jén közöltük, az 1-8
ot a btk. 261. §-a
tése miatt 100 ft
atlanság esetén 10 na-
r. tábla ezen ítéletet
— esetleg 80 napi
mit a Curia helyben-
országos vásár. A
ár a következők rend-
Október 3-án hétfőn,
án, bór, gyapju, méz,
iparozzikkak, gabona-
erményvásár. Október
u pnteken juhvásár.
on és 9-én vasárnap
0-én hétfőn és 11-én
— Megengedték,
apju, méz, dió stb.,
k, gabonaemlék és
szve az elővársi ház-
zerda napjai vannak
az említett cikkek
egész folyamata alatt
en 1886. szeptember
sz a héten? A hétre
lett gyakori esővel,
is vátozó, szelesebb
hét közép táján csak
bb, s árazabb és kis-
jutalom játékokról
Gyulának jutalom-
Doppea híres tör-
ay György költője
it, koszoru és bokré-
é melé. Vedres „Bar-
„Piá” hatással ját-
szta „Süverő” Tora-
gy is nézett ki, szin-
pssal és szép bokré-
vele az est sikere-
ró anyját mély ér-
és a y Róza mint
aromvásártéri köz-
g megalkalúsa. A
orodott a városunk-
ok s. áma és pedig egy
ársulattal. A n. hat
közöti vasut kiépíté-
tervezett részvény-
d. e. a város házu
gyűlést a jelen gyű-
tekintetében a szük-
dekek megtörténtek.
ndó-lásunk követke-
törvény által megki-
tén, az alapítók élén
r törvényszéki bíró
mindenekelőtt jelen-
bemutatta — a köz-
vasut ügyben eddig
gyűlést a jelen gyű-
tőjének megválasz-
ö k k é u g y a n ö,
a József ügyvéd meg-
telhívására Márk
pitók pénztárnok iga-
az 500 db. rész-
y a törvény által
nagyobb összeg van
ezve mint betét hely-
vetkezett ekkor az
sa, mely az alapítók
ontra felolvasott szö-
E szerint 6 igaz-
stve. Majd az elnök-
zi, hogy az alapítók
tisztosított jogok közül
ak fenntartott azon-
rint az igazgatóságot
vevethetik ki — nem
e venni, hanem ma-
got neveznek, két
edig a jelen közgyű-
a közgyűlés élénk
t tudomásul. Epen-
tán a közgyűlés el-
ijelentését is,
közül az igaz-
Arthur Hart-
rk Endre és
at neveztek ki. —
i tag s a felügyelők
titkos szavazással,
gelőzött az, hogy
nevé a közgyűlés
mint igazgatót, ő
Márk Endre ur elő-
árnak, mint e közüti
jének s kinek a rész-
ésában is igazán-
vékenysége még a
le nebb módon
az igazgatóságban
el arra is, hogy ő
szonyba kíván lépni
az igazgatóságba. Ily-
eg aztán a szavazás
a lett Szikszay Józ-
zgatónak, a felügyelő
gjaivá pedig Szűcs
y, Dr. Pápay Imre s
il megadott a fal-
; — Lengyel Imre
si mint törvsz. bíró

az igazgatóságnak nem lehetett tagja Kom-
lóssy Arthur ur indítványára eddig odaadó
müködésért, érdeklődésért jvkileg köszönet
szavaztatott. Most már az igazgatóság ter-
vényességétől függ, hogy a vasut építés
mikor kezdődjék meg s mikor legyen
forgalomnak átadható. — A
közgyűlésen jelen voltak a következők rész-
vényesek: Lengyel Imre, Kovács József,
Lichtschein Sámuel, Szikszay József, Klein
Miksa, Rics Lajos, Mayer Ferencz, Geréby
Fülöp, Szegedi István, Harangi Sándor,
Kovács Gyula, Balla Mihály, Sinka
Ferencz, Nagy Ferencz, Götl Nándor, Márk
Endre, Alibán Mihály, Gráuat Jakab, Zelen-
ka Sámuel, Toth Béla, Riesz Henrik, Hart-
stein Lipót, Stark Marton, Fried Emil, Szűcs
Kalmán, Pusztay Sándor, Lichtschein Meny-
hért, — Ungváry István, Kom-
lóssy Arthur Udvarhelyi Géza s
Szepessy Antal a Debreczeni Takarékpénz-
tár r. zéról, Szalay István, Beke Mihály, Dr.
Balkányi Miklós, Balogh Mihály, Török Gá-
bor, Fülöp Jakab, Cséke Gábor, Kálmáncz-
hegyi Mór és Dr. Pápay Imre.
— Tanczmúltságot Berettyó-Ujfalu-
ban. A berettyó-ujfalui önkéntes tüzoltó-eg-
ylet a szolgáti érmék kiosztása alkalmából,
szervevényei gyarapítása alkalmából, szerei-
vényei gyarapítására a város háza nagytermé-
ben e hó 18-án zártkörű tanczmúltságot tart.
— Tömeges mérgezés. Tasnád város
bűnügyi krónikája egyre szaporodik. Szemé-
zés esemény az, mely Tasnád lakosságát e-
hét folyamán izgalomban tartotta. Négy szemé-
lyt mérgezett meg egy cselédleány, és
mindannyian csak a gyors orvosi segítségnek
köszönhetik életben maradásukat. E rejtélyes
bűntény okai most sincsenek felfedezve, bárha
ez ügyben erőlyes vizsgálat indított. Az
eset következő: Farkas Lajos tasnádi jóhírű
vendéglőnök az Székely Juli nevű fiatal
leány szolgálatát már régebb óta, e leány f.
hó 3-án merget kevert és ezzel az egész csa-
ládát megmérgezte akarta. A mérget a kávéba
öntötte és akik e kávéból ittak u. m. Farkas
Lajos, ennek leánya Kepecs Hermanné, pi-
czérj: Csendes Ignác és egy közeli rokonuk,
egy árva gyermek, Herman Béla, nem sokára
a reggeli kávé elköltése után szédülni majd za-
varodottan kezdtek beszélni. Mindnyegen egy
láthatatlan hatalomtól rettegtek, összefüggés
nélkül beszéltek, arcuk vérvörös izóvá lett,
szóval elmezarodást constatáltak rajtuk. Az
előhírt orvos dr. Szöllőssy Máté mérgezés
tüneteit állapította meg. Az alkalmazott ellen-
szerek dacára csak másnap nyerték vissza
eszméletüket. Feltűnt, hogy a házban lévő
cseléd szünet elmezarodottságot tetetett,
bárha az illető cse éden a mérgezés tüneteit
felfedezni nem bírta. A gyanu ennélfogva
mindjárt Székely Juli cseléd ellen irányult,
kinek Farkas Lajos ezeltől felmondta a szol-
gálatot. Ez, avagy más ok vezérelte — a
külsőben erkölcsileg teljesen leülejt, — cse-
lédleányt a bűntényre, azt a vizsgálat fogja
kinyomozni. Mint hírlik, a cselédnél meg ta-
lálták azon mérgező anyagot, melylyel gazdáját
háznépét megmérgezte akarta. Annyi bizonyos
hogy ez nem első kísérlete, mert Farkas La-
jos családtagjai közül többen már hetekkel
ezeltől ugyan ilyen tünetek mellett beteged-
tek meg, de a dolog mindaddig titkolgatott.
Ugy a vendéglő, miat a többiek ma már
annak. Idéig bairatkozott az I. évfolyamra 46,
a II-dikra 45, a III. évfolyamra 43, összesen
134 hallgató.
— Erdekes életpálya. Toulentól írják
a következőket: Itten a kórházban a napok-
ban egy oly ember halt meg, a ki ama ko-
komikum mellett is, mely az utóbbi években
körülvett, egyike volt a kor lege odálato-
sabb alekjainak. De Borrais-ról van szó, a
ki inkább I. Orclie Charlois, Patagonia és
Arankania királya név alatt ismertek. Az
elhunyt eredetileg derék ügyvéd ember volt,
a ki szülővárosában Marselleban, az o tani
békészerető lakosság körében előforduló
nehány perből szerény, de tisztességes jöve-
delmet teremtet magának. — Nyugtalan és
nagyratörő lelket azonban nem elégitették ki
a francia kis város filiszteres viszonyai, és
egy szép napon arra határozta el magát,
hogy a messze távolban fogja felkeresni a
boldogságot és melegegetést. Az ige testé-
lőn, és De Borrais csakugyan elutazott Dél-
Amerikába. Hosszas és regényes kalandozá-
sok után a Csendes tenger távol partvidék-
re jutott, hol imponázna külseje, büszke és
önérzetes fellépése, bátorsága s a primitív fe-
verek készítésében kifejtett ügyességé által oly
nagy tekintélyre tett szert az ottani vad nép-
törzsek előtt, hogy ezek megválasztották őt
főnöküknek. De Borrais ur ezt az eseményt
európaiasán fogta fel és szelbbnek találta ma-
gát „a patagoniai vadak választott főnöke”
helyett „Patagonia és Araukaniai királyának”
nevezni. Évek hosszú során át zavartalanul
élvezte kiváltságos helyzetét, míg végre egy
szép napon kiragadta magát hű népének kar-
jai között és visszatér Európába. Azt soha
sem lehetett biztosan megtudni, hogy miért
hagyta el királyi trónját. Civillistája azonban
mindenesetre igen csekélynek látszott,
melyből nem igen sokat takaríthatott meg.
— mivel teljesen szegényen érkezett meg
Párisba. — Megjelenése valóságos ün-
nep volt a férfások számára, kik az ő rová-
sára sokkal több rossz életet faragtak, mint
a mennyit a jó izlés és lelki-meretük előtt
igazolni tudtak volna. Ezeket azonban nagy-
részt ő maga zudította magára, mivel elárász-
totta a lapokat levelekkel, melyekben mint „I.
Orclie Charles Patagonia és Araukania kirá-

lya” irta magát alá, és némelyekben követel-
te, hogy francia segédsapatok kísérjék őt
or zágába, melyet az ő távolléte alatt az ar-
gentini köztársaság megtámadott és jó rész-
ben el is foglalt. Adósságai „a királyt” egy
nap a vádoltak padjára hozták, és kis bija,
hogy áristomba nem került. A törvsz. előtt
okiratokkal igazolta, hogy a patagonok főnöke
kik komolyan ohajták őt: „a biborral, a
joggal és a koronával” újra felruházni. Ez
az igazolás megmentette őt a fogságtól, de
anyagi viszonyai azért sehogy sem akartak
jobbra fordulni. Két évvel ezeltől végre me-
gunt a állapotát és visszatért országába, hol
azonban szomorú sors várt rá. Az argentini
hatóságok nem bántak el vele oly könyvedén
mint a párisiak, hanem szépen elfogták, mint
zavargásokra izgató trónkövetelőt s így a
bürtönben végezte volna be életét, ha a fran-
cozik ki nem szabadították kényes helyzetéből.
Roncolt egé szedgel, de mig mindig büszkén
é hajthatatlanul tért vissza Európába, part-
raszállása után azonban azonnal a kórházba
szállították, hol rövid betegeskedés után
meghalt.
— Debreczeni ingatlanok forgalma
a debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi
osztályánál 1887. évi aug. 10-től szept. 9-ig.
1. Holacsek János és neje Groszner Anna
veszik Nagy György és neje Soós Sára ho-
malkerti szőlőjök egyrészt 300 frtrt. 2.
Balog István és neje Magyar Katalin veszik
Huszár Eszter Kovács Lajosné és társa há-
zát 700 frtrt.
— Jó parthiek. A német birodalom
udvarainál jelenleg nyolc szál házasodható
trónörökös van, a mi elég jó kilátás a tizen-
öt éven fölüli hercegnökre, minő a berlini
udvarnál van három (a trónörökös leányai)
a müncheninél pedig négy. A legidősebb
házasulandó trónörökös: Lipót chumburg-
sondershauseni herceg, a ki már 55 éves,
(kissé tehető öreges vőlegény lenne) a legfi-
atalabb pedig Ruprecht bajor herceg a ki
csak 18 éves. Van a nőtlen trónörökösök
között, a ki 35 éves, u. m. Günther
schwarzburg-rudolftadi herceg és Vilmos
nassauai herceg, kire luxemburg fejdelmi
széke néz. Frigyes anhalti örökös herceg
még fiatalabb, Frigyes Agost százsz herceg
és Frigyes waldecki hercegek 22 évesek,
Erő Lajos hesseni nagyherceg pedig csak
19. Nőtlen fejedelem kettő van Németország-
ban a lippe-detmoldi és schwarzburg rudolft-
stadti s mind a két család ki is hal, ha
már említett 35 éves Günther herceg ötlen
marad. Sonderhausenben is ugyanaz az eset,
hol a trónörökös már 55 éves s más férfi
tagja a fejedelmi családnak nincs. Gyémánt-
lakodalmat (hatvan éves nászfordulót) két
német fejedelem tltet meg két év a t: a
78 éves Miksa bajor herceg (ki L. Lajos ki-
rály nővérét bírja feleségül,) a jövő évi szept-
ember 9-én s Vilmos német császár 1889.
június 11-én. S aivból kívánjuk hogy megérjék.
— Az első ivóvíz. 243 mélységbe rá-
találtak az ártezi kutat furás munkások a
tisza ivóvízre, csak hogy nem Debreczenben
hanem — Szegeden. Szombaton délelőtt ma-
gass vizsugar sűrűtől föl a csöböl, a mely-
ben a gép működik. A víz kristálytisza,
rondas hőmérékű s bir a jó ivóvíz minden
kellekével. A furásnál alkalmazott művező
a hatóságnál is bejelentette az örvendés
eredményt s kérte a szükséges intézkedések
foganatosítását. Legelsőbb is egy lejtős csa-
tornára lesz szükség, a melyen az ivóvíz a
ta ajvított elkülönítve lesz levezethető, hogy
a művező a víz tisztaságáról, hőmérsékéről,
valamint a mennyiségéről pontos fölvételeket
eszközölhessen. A furást addig fogják foly-
tatni, a mig csak agyagos talajra nem ta-
lálnak. Homokban nem szabad furást abba-
hagyniok, mert akkor a víz sohasem lenne
egészen tiszta, hanem a fölkavaródó homok
szemesekkel lenne telítve. A fölszökkenő víz
nem akadályozza a furás tovább folytatását,
mért Zsigmondy föltalalt egy készüléket, a
melylye a fölszökő viz mindaddig vissza
szorítható, a mig csak elegendő mennyiség-
ben nem j lentkezik. A munka mindazáltal
jóval lassabban halad mint eddig, s kora dé-
lelőtől délutáni 5 óráig mind sze csak fél
méternyel halotak lejjebb a munkások, bár
azonnal nagyobb munkeserőt alkalmaztak a
furáshoz.
— Dívat hóbort. Az amerikai sok
míós Mackay neje Párisban folyást szet-
ret sokat beszélgetni magáról. — Van hozzá
é és pénze és ötlete. Mivel a párisi hölgyek
szeretik utánozni, most azt eszelte ki, hogy
télire olyan télköpenyt csináltat, melynek
párja ne lehessen. Paradiesomadarak tollá-
val fogja béleltetni. E czélra e madaraknak
csupán mellök tollát lehet használni s ekkor
hatszáz madár megszerzésére van szükség.
Mackay megteszi neje kedvéért azt a bolon-
dot is, hogy tizenkét vadászból álló expedi-
ciót indít Uj Kaledóniába. hogy löjje le a
hatszáz paradiesomadarat s m g ráadul
százötvenet arra az es-tre, hogyha munkaköz-
ben elromlik egy csomó tollanyag, legyen
miből pótolni, s ad a vadászoknak e szak-
mányért huszezer frankot, — mert Mackay
ur elmondhatja, hogy „péruz van, ha egyéb
nincs is.”
Közgazdaság.
A gabonapiacról. A magyar vidéki
piacokon végre beállott a tömegesebb fel-
hozatal s e nagyobb kínálat első kézből meg-
törte a varázst, mely a belföldi forgalom fej-
lődését akadályozta. Az árak, melyek aratás

előtt s után a magyarországi bevásárlási he-
lyeken magasabbak voltak mint a bécsi és pesti
tözsékeken, ezek árával helyes árnyba jutot-
tak. A speculatio üzletben a contremine a kész-
letek látható felhozatala következtében már
nem oly buzó a fedezeti vásárlásokban, azon-
biztos kilátás folytán, hogy az áru megszer-
zés felmondási cselekedet könnyen fog meeni.
Ellenben kész áruban a belföldön az üzlet
sokat nyert s a tetemes felhozatala könnyen
lett elhelyezve, kivált a malmoknál s cseké-
lyebb mértékben külföldi vevőknel Svájc
számlájára. Árpában az üzlet ugyan mozog,
de a külföld vételkedve még tartózkodik s
az árakban még nem történt javulás.
Az állandó nagy hőség lehet oka, hogy a
vevők nem vásárolnak élénkebben, minthogy
a serföző munkálatokat még nem kezdhetik
meg. A kukorica és burgonya árak ennek
folytán szokatlan magasak. A külföldi pia-
czokon a kész árúnál tarja magát a jobb
irányzat, csak a határidőben van némi inga-
dozás.
Legujabb.
A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.
TÖKETEREBES szept. 12. A ki-
rály tegnap délelőtt háromnegyed tíz
órákor megérkezett. A pályaudvaron meg-
jelentek a szomszéd megyék küldöttségei,
az összes küldöttségek diszmagyarban.
Jelen voltak ezenkívül Bubies, Pásztélyi,
Czékus, Kun püspökök, Fejérváry mi-
niszter, gróf Andrassy Gyula sat. A ki-
rályt a pályaudvaron Molnár Zem-
plénmege főispánja üdvözölte. A bevo-
nulás rendkívül fényes volt, a menetet
50 főnyi díszes bandérium nyitotta meg.
A harmadik kocsiiban ült a király gróf
Andrassy Gyulával. A feldiszitett ut
mentén 20000 ember képezett sorfalat
viharosan éljenzve. A menet az Andrassy
kastélyig haladt, hova a király a bandé-
rium közt bevonult. Délben fogadta a ki-
rály a főurakat, titkos tanácsosokat, római
kath. görög k. agost-evang. és helvét
hit. papságot, — Abauj, Borsod, Sza-
bolcs, Ung és Zemplén megyék, Kass
város, a törvényesékek, tanestülletek,
hivatalok küldötseit. Este hat órákor ud-
vari ebéd volt, melyen a király is fel-
köszöntöt mondott az orosz czárra
annak nevenapja alkalmából.
Ejjel fényes kivilágítás volt.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.
Műtő (operateur)
Dr. Bruker Ernő
orvos-, sebész-, szemész-,
szülész tudor,
bőrgyógyász.
A „fővárosi közpórház” volt másodorvosa.
Rendel: délelőtt 8-9,
déltután 2-4 óráig.
Lakik: Bathyhányi utca 2560. sz. a. (Stiber-ház).
Arverési hirdetés.
Az „Ipáregyestületi takarékszövetkezet”
pénztáránál Debreczenben kézzilárolgatott letett:
347, 497, 606, 738, 747, 754, 762, 767, 865,
940, 1058, 1076, 1083, 1132, 1160, 1201, 1212,
1293, 1365, 1386, 1442, 1459, 1464, 1499,
1546, 1550, 1576, 1650, 1678, 1726, 1729,
1745, 1750, 1756, 1757, 1774, 1807, 1823,
1828, 1861, 1907, 1915, 1953, 1984, 1991,
2009, 2015, 2017, 2023. sz. a. értékpapírok
ékszerek, arany és ezüsttárgyak — folyó évi
szek. hó 29-ik napján d. u. 3 órákor s kö-
vetkező óráiban a N.-Csapó-utcai Kápolnási
házban lévő intézeti helyiségben tartandó
nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett
eladatni fognak.
Az igazgatóság.

